הגוזל עצים פרק תשיעי בבא קמא קיא.

דמינה ניחא לה. להתקדש לראשון שהוא שנם על ספק זה שאם ימות מוקק לאחיו: **מן דו.** גוף שניס. כלומר אשה בכל דהו ימאן לה: **זה זכה כשלו וזה זכה כשלו.** ונהי נמי לרבנן דקנסו ליהויריב דקבול אשם מקמי כסף אלא לרבי יהודה מ"ט דקנים לדעיה: **לדברי רבי יהודה.** ואע"ג דקנים ליה לידעיה ה"מ היכא דאשם לאשון ראשון קיים דיכולין בני יהויריב להקריבו בעוד משמרתן קיימת והכאשר אבל אם קדמו והקריבוהו בפסול דאשם הבא קודם הקרן פסול הוא כדמפורש לקמן ינתן אשם השני לידעיה: **למאי חזי.** דקתני זכו: **כגון דנפק משמרתם.** דהני ודאי ולא תבעו בני יהויריב את הכסף במשמרתם ולא בני ידעיה את האשם במשמרתם ואיצטריך לאשמועינן דלא תימא טעמא דרבי יהודה דתבעו בני יהויריב שיחזור בעוד משמרתן קיימת אבל היכא דלא תבעו מחלו לבני ידעיה: **קמ"ל.** דמין דבני ידעיה נמי לא תבעו לאשם במשמרתן יחזור כסף אבל אשם ויקריבוהו בני יהויריב כשיחזור שבת משמרתם: **באשם המוטל [לה'] לכהן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו.** כלומר לא קרב האיל עדיין: **אבא מאשר יכפר קאמינא.** דכתיב בלשון עתיד מדלא כתיב אשר כיפר ומשמע דכשהגיע לכהן את האשם דהיינו קרן הכסף עדיין לא כיפר: **מנין שאם בביא מעילתו.** גבי נהנה מן ההקדש קאמר: **מעילתו.** קרן דהקדש שמעל בו: **באיל האשם ונסלח.** משמע אין סליחה אלא בשביל איל כמשמעו האשם קרן כדיליף לקמיה הקדש מהדיוט מה האשם דכתיב בגזל הגר קרן הוא כדאמר לעיל (דף קי.) אף אשם דכתיב בהקדש קרן הוא: **באיל האשם.** משמע באיל שהוא בא תוכה לאשם שהוא קרן. אלמא קרן בריאה מיימי: **אין הדומה מעכב.** את הכפרה:

הדרן עלך הגוזל עצים

דמינה ניחא לה בכל דהו (ה) כריש לקיש (ו) דאמר ר"ל טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו: נתן את הכסף ליהויריב וכו': תנו רבנן נתן אשם ליהויריב וכסף לידעיה [1]יחזיר כסף אצל אשם דברי רבי יהודה וחכמים אומרים יחזיר אשם אצל כסף היכי דמי אילימא דיהיב ליה אשם ליהויריב במשמרתו דיהויריב וכסף לידעיה במשמרתו דידעיה זה זכה בשלו וזה זכה בשלו אמר רבא [2]הכא במאי עסקינן דיהיב אשם ליהויריב במשמרתו דיהויריב וכסף לידעיה במשמרתו דיהויריב ר' יהודה סבר כיון דלאו משמרת דידעיה היא לידעיה קנסינן ליה הלכך יחזיר כסף אצל אשם ורבנן סברי שלא כדין הוא עבוד בני יהויריב דקיבלו אשם מקמי כסף הלכך לדידהו קנסינן להו ויחזור אשם אצל כסף תניא אמר רבי לדברי רבי יהודה אם קדמו בני יהויריב והקריבו את האשם יחזור ויביא אשם אחר ויקריבוהו בני ידעיה וזכו הללו במה שבידן אמרי למאי חזי אשם פסול הוא אמר רבא לעורו תניא אמר רבי לדברי רבי יהודה אם קיים אשם יחזיר אשם אצל כסף והא רבי יהודה יחזיר כסף אצל אשם אית ליה הכא במאי עסקינן כגון דנפק משמרתו דיהויריב ולא תבעו והא קמ"ל דאחולי אחילו גבייהו תניא אידך אמר רבי לדברי רבי יהודה אם קיים אשם יחזור כסף אצל אשם פשיטא הכי אית ליה הכא במאי עסקינן כגון דנפיק משמרתם דהני ודהני ולא תבעו מהו דתימא אחולי גבי הדדי קמ"ל דאמרינן כיון דלא תבעי להדדו ברישא: שהמביא גזילו עד שלא הביא אשמו [וכו']: מנהני מילי אמר רבא דאמר קרא [3]האשם המושב לה' לכהן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו מכלל דכסף ברישא אמר ההוא מרבנן לרבא אלא מעתה [4]מלבד עולת הבקר הכי נמי מכלל דמוספין ברישא והתניא [5][6]מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר תלמוד לומר [7]וערך עליה העולה ואמר רבא העולה עולה ראשונה אמר ליה אנא [8]מאשר יכפר בו נפקא ליה ועדיין לא כיפר: נתן לו את הקרן וכו': ת"ר מנין שאם הביא מעילתו ולא הביא אשמו אשמו ולא הביא מעילתו שלא יצא תלמוד לומר [9]באיל האשם ונסלח לו ומנין שאם הביא אשמו עד שלא הביא מעילתו שלא יצא תלמוד לומר באיל האשם האשם בכבר יכול כשם שאיל ואשם מעכבים כך חומש מעכב תלמוד לומר באיל האשם ונסלח לו [10]איל ואשם מעכבים בהקדש [11]ואין חומש מעכב וילמד הקדש מהדיוט והדיוט מהקדש הקדש מהדיוט מה אשם דהתם קרן אף אשם דהכא קרן והדיוט מהקדש מה הקדש אין חומש מעכב אף הדיוט נמי אין חומש מעכב:

הדרן עלך הגוזל עצים

אמר רבא לעורו. תימה דהכא משמע אפילו בפסול קודם זריקה וגם כשהעור ממונר עדיין נכסר ונעשה בו פסול קודם שחיטה שהביא קודם הכסף שרי בהנאה וכזכתים בפרק טבול יום (דף קד. וסס) אמר רבי דם מרלה על העור בפני עצמו פי' כשהוא מופשט ואירע פסול בנכסר הדם מרלה על העור וכשהוא עם הנכסר [12]ונולד בו פסול קודם זריקה הרי הוא כיולא בו פסול קודם זריקה יולא לשריפה והכא אירע בו פסול קודם שחיטה שהוא קודם הכסף ואמאי לא יצא העור לשריפה: **ת"ל** העולה עולה ראשונה. פי' לאשונה שבפרשת פנחס ובי היכי דמלבד עולת הבקר גלי לך בהדיא דמלבד דבר הקודם לו קאמר הכי נמי מלבד אל הכפורים דבר הקודם לו קאמר ותימה דיליף הכא מהעולה ובפרק כל המדיר (זבחים דף פט. וסס"ד) יליף ממלבד עולת הבקר למודיה וי"ל דהתם נמי מהעולה קסמיך ועוד יש תירון אחר ואין להאריך כאן[13]:

וילמד הקדש מהדיוט והדיוט מהקדש. תימה אמאי איצטריך קרא לענין גבי הדיוט שאם הביא אשמו עד שלא הביא גזילו לא יצא מילף מהקדש ויש לומר דאי לאו דאשכחן שהשוה הכתוב הדיוט להקדש להן מילתא לא הוה יליפינן האי מהאי לענין שאר דברים אבל השתא דאשכחן שהשוה אותן דבתרוייהו אם הביא אשמו תמילה לא יצא כמו כן יש להשוותם לענין שאר דברים:

הדרן עלך הגוזל עצים

מסורת הש"ס

(ה) יבמות קיח: כתובות עב. קידושין ז. מא., כ) ספרים נח: יומא לג: כתובות קו: כ"מ טה. [זבחים קג.] מנחות מט. תמיד כח.; ג) ובולד בו פסול בין קודם זריקה בין לאחר זריקה הרי הוא כיולא בו (ולהרשב"ם) [ולמאר"ם] כשהוא עם הנכסר ובולד בו פסול קודם כל"ל. הסתם מחילופי גרסאות, ד) [ד"ה כל], ה) [ועיין מוספות כתובות קו: ד"ה כל מלמד ומוספות זבחים פט. ד"ה כל ומנחות מט. ד"ה מ"ל ופסחים נח: ריומא לה. ד"ה העולה].

תורה אור השלם

1. וְאִם אֵין לָאִישׁ גֹּאֵל לְהָשִׁיב הָאָשָׁם אֵלָיו הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב לַיהוָה לַכֹּהֵן מִלְּבַד אֵיל הַכִּפֻּרִים אֲשֶׁר יְכַפֶּר בּוֹ עָלָיו:
בְּמִדְבַּר ה ח
2. מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה:
בְּמִדְבַּר כח כג
3. וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֲלְבֵי הַשְּׁלָמִים: וַיִּקְרָא ו ה
4. וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם וְאֶת חֲמִשִׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יְכַפֶּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ: וַיִּקְרָא ה טז

הגהות הב"ח

(ה) גמ' כדריש לקיש:

עין משפט נר מצוה

רב א ב מיי' פ"ח מהל' גזילה ואבידה הלכה יב:
רג ג מיי' פ"ח מהלכות תמידין הלכה ג:
רד ד מיי' פ"ח מהל' מעילה הל' ה [ועיי' בהשגות ובכ"מ]:
רה ה סס הל' ד סמג עשין רי:

מוסף רש"י

טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו. משל הוא שהנשים אומרות על בעל כל דהו, שהוא טוב לשבת עם שני נופים משבת אלמנה (קדושין מא. וכעי"ז כתובות עה.) טן דו, נופים שיש, כל דהו בעל (יבמות קיח:) נגופים שיש, בעל ואשתו, ואפילו אינו לה אלא לצורת בעלמא (קדושין ז.). מנין שלא יהא דבר. נקטר במערכה משערבה שחרית (פסחים נח:) קודם לתמיד של שחר. אלא יהא דבר מתן על מערכה גדולה קודם לאברי התמיד (יומא לג.). תלמוד לומר וערך עליה העולה. כתר וכבר עליה הכהן בתיב, דהוא איזור מערכה (פסחים נח:). העולה עולה ראשונה. מלא בתיב וערך עליה עולה אלא העולה, הכי קאמר וערך עליה מיד העולה הראשונה אחלה המוריב אחלה לכל העולות, והייני עולת תמיד דפרשת קרבנות (שם) העולה משמע העולה הבא לאשונה לכל הקרבנות (מנחות מט.) דלא לאוכרי בעלמא אתא שיקטירו עליה עולה ושלמים, נתחוב וערך עליה (יומא לד.) כי' יתיבה דרש (ב"מ נה.) העולה משמע העולה האמורה לאשון בפרשת קרבנות, והיא עולת הבקר, שנאמר ואמרת להם זאת האשה כי' ואי"ת יתיבה קא דרש (בכתובות קו. וכעי"ז זבחים קג.).

הדרן עלך הגוזל עצים

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com